

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur*

- In dit verslag vind je:
- Aanleiding en doel
 - Weergave van de opbrengsten
 - Vervolg van het informatietraject

Verslag Expertsessie

Aziatische Duizendknopen
Informatietraject
25 februari 2025

Rolf Ruks, Anita Douven en Wibe Snelting

PAS OP !

DIT TERREIN
IS BEGROEID MET
JAPANESE DUIZENDKNOOP

VOORKOM VERSPREIDING

NIET BERICJDEN !
NIET MAAIEN !
NIET GRAVEN !

CONTACT: 070 - 300 10 00

Doel en aanleiding van de sessie

Aanleiding

De nationale handel in Aziatische duizendknopen (Japanse, Sachalinse en bastaardduizendknoop) is sinds 1-1-2022 verboden. Het beeld is dat de tuinbranche (veiling, kwekerij, tuincentra) deze soorten nauwelijks verhandelen. Daarentegen worden deze wijdverspreide soorten regelmatig tijdens infrastructurele en grondwerkzaamheden aangetroffen, waardoor de verspreiding verder in het milieu kan plaatsvinden.

De grondsector is bekend met de exotenproblematiek en kent een handelingsprotocol om verdere verspreidingen te voorkomen. Er vinden zeer beperkt (NVWA-)inspecties plaats. Er is weinig zicht of bedrijven/organisaties die verantwoordelijk zijn voor het (laten) uitvoeren van grondwerkzaamheden, zich gedragen volgens de voorschriften van het handelsverbod om het verspreiden van Aziatische duizendknopen te voorkomen.

Doel

Gedurende 2 uur in gesprek te gaan met verschillende stakeholders die betrokken zijn bij de bestrijding van Aziatische Duizendknopen en daarmee hun kennis ophalen over hoe grondverzetbedrijven omgaan met deze invasieve exoten.

Aanvullend willen we interessante locaties voor inspecties in beeld krijgen, advies krijgen over hoe we grondverzetbedrijven het beste kunnen benaderen voor het invullen van een enquête.

Mogelijk dat ook de samenwerking met de stakeholders kan worden verkend.

Deelnemers

NVWA:

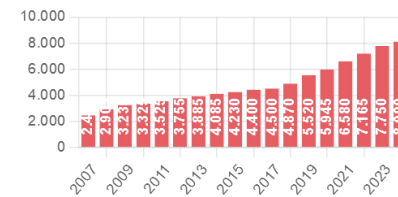
1. Rolf Ruks
2. Johan Valkenburg
3. Marieke van Kempen
4. Anita Douven
5. Wibe Snelting

Stakeholders:

1. Luuk de Vetten (Omgevingsdienst Nijmegen)
2. Corné Pruijsen (Omgevingsdienst Rivierenland)
3. Thale Hadderingh (GBN)
4. Robert Veldhuizen (Provincie Friesland)
5. Gert Schoolen (Grondbank GMG)
6. Jean-Pierre Duijsens (Samenwerkingsverband Zuid-Limburg)
7. Bert Willemse (waterschap Vallei en Veluwe)
8. Bas Braam (gemeente Kerkrade)
9. Giel Caelen (gemeente Sittard-Geleen)
10. Sjoerd de Groot (Provincie Zuid-Holland)

AANTAL BEDRIJVEN GRONDVERZET

Informatiepunt
Leefomgeving

Experts in Omgevingswet en Leefomgeving

actuele duizenden

[Home](#) > [Regelgeving](#) > [Regels voor activiteiten](#) > [Toepassen grond of baggerspecie](#) >
[Invasieve exoten in partijen grond en baggerspecie](#)

Invasieve exoten in partijen grond en baggerspecie

Bij het toepassen van grond of baggerspecie stelt het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) regels aan de chemische kwaliteit en aan toegestane bijmenging met bodemvreemd materiaal. Bij het grond- en baggerverzet moet de degre die toepast ook rekening houden met de eventuele aanwezigheid van invasieve exoten. Hierover staat ook regels in een Europese verordening en in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Welkom / opening

- NVWA-project 2025 ADK
zicht op werkwijze & naleving
“grondwerk”
- Ervaringen, kennis, info

Programma

- › Kennismaken
- › Focus: stellingname
- › Inhoud:
 - Kennis bij grondverzetbedrijven
- › Interessante locaties
- Grondverzetbedrijven benaderen
- › Samenwerking
- › Vertalen
- › Afronden (rond 15.00 uur)

Deelnemers maken kennis met elkaar door te vertellen over waar zij vandaan komen, hun werk en hun rol. Zij wonen/werken verspreid over het land en werken voor diverse organisaties.

Waar kom je vanochtend vandaan?

En...

- › Wie ben je?
- › Voor welke organisatie werk je?
- › En wat is daar je rol?

Met het bespreken van twee stellingen wordt de discussie over het onderwerp goed opgewarmd. Zo wordt onder andere het verschil tussen grote en kleine bedrijven benoemd op het gebied van kennis en ervaring. De stellingen staan hiernaast vermeld.

Stellingname

We hebben twee stellingen voor jullie.

Ben je het **eens** of **oneens** met de stelling?

- › Bedenk voor jezelf welke kant je kiest (eens of oneens).
- › Loop naar die kant zodra we een teken geven.

De stellingen:

1. 'Ik vind dat grondverzetbedrijven al een grote verantwoordelijkheid nemen bij het bestrijden van Aziatische Duizendknopen.'
2. 'Inspecties vormen een goed instrument om Aziatische Duizendknopen te bestrijden.'

Kennis van grondverzetbedrijven over Aziatische Duizendknopen

Uitleg voor een opdracht om in groepjes vragen te beantwoorden met behulp van een formulier.

1. In hoeverre weten grondverzetbedrijven wat wel en niet mag?
2. In hoeverre zijn deze bedrijven zich bewust van de consequenties van niet-naleving?
3. In hoeverre pakt de opdrachtgever de rol van verantwoordelijke of aanspreekpunt?
4. Spelen er logistieke problemen, zoals met het verslepen van grond?

Praktisch:

- › We vormen groepjes.
- › Elk groepje beantwoordt de bovenstaande vragen.
- › Plenair nemen we met elkaar de antwoorden door.

Kennis van grondverzetbedrijven over Aziatische Duizendknopen

De antwoorden zijn plenair besproken. Per vraag is hier de samenvatting te vinden van wat er door de verschillende groepjes is geantwoord. Groepjes hebben elkaar tijdens de bespreking aangevuld voor een zo compleet mogelijk beeld.

1. *In hoeverre weten grondverzetbedrijven wat wel en niet mag?*

Over het algemeen weten de grote spelers hoe het moet en gedragen zich ernaar. De kleine bedrijven, loonwerkers of 'eenpitters' hebben minder kennis en handelen er minder naar.

2. *In hoeverre zijn deze bedrijven zich bewust van de consequenties van niet-naleving?*

In het algemeen zijn bedrijven zich bewust van de verspreidingsrisico's. Ze zijn zich niet of minder bewust van de juridische consequenties (denk aan een handelsverbod). Er is ook geen controle op zo een verbod. Als er een keer wordt gecontroleerd (incl consequenties zoals boete), dan gaat het wel rond ('tam tam'). Grote bedrijven hebben juristen/specialisten in dienst, maar de kleine bedrijven niet, waardoor laatstgenoemde minder kennis hebben en minder zicht hebben op de mogelijke gevolgen. Daarnaast is de pakkans erg klein. Als je er makkelijk mee weg komt is er ook minder urgentie bezig te zijn met naleving.

Kennis van grondverzetbedrijven over Aziatische Duizendknopen

3. *In hoeverre pakt de opdrachtgever de rol van verantwoordelijke of aanspreekpunt?*
- Als het gaat om het nemen van verantwoordelijkheid door de opdrachtgever, dan geven grondeigendomsrechten praktische problemen. Zoals wanneer er bijvoorbeeld in een gebied diverse eigenaren naast elkaar zitten (particulier, bedrijf, gemeente, etc.). De 'werkgrens' bemoeilijkt het werk. Bij diverse opdrachtgevers/eigenaren zorgt dit voor reacties als 'daar ben ik niet van'. Publieke opdrachtgevers pakken hun rol redelijk. Bij andere opdrachtgevers hangt het ervan af. Aanvullend: een gemeente werkt op kleine schaal en dat zorgt voor weinig verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd is het bij Rijkswaterstaat bijvoorbeeld al moeilijk om de juiste contactpersoon te vinden. Ook kunnen er problemen ontstaan bij een aannemer die vervolgens een onderaannemer inschakelt. Het verschilt per aannemer of de verantwoordelijkheid wordt gevoeld. Daarnaast is de vraag of er wel voldoende kennis is opdrachtgevers. Het is voorgekomen dat de opdrachtgever niets had vermeld over Aziatische duizendknopen en dat de aannemer deze wel ontdekte maar niet bij de opdrachtgever terecht kon. Kortom, het is moeilijk om een eenduidig antwoord te geven op vraag 3. Ook zou een meldingsplicht van besmettingslocaties (openbare ruimten) helpen.

Kennis van grondverzetbedrijven over Aziatische Duizendknopen

4. Spelen er logistieke problemen, zoals met het verslepen van grond?

- Er moet landelijk aandacht komen voor zorgvuldig om te gaan met het verslepen van grond (container schoonsputten na gebruik) en het maaien (denk aan hoe je schoonmaakt). Er zijn verschillende methodes voor bestrijding, maar die zijn nooit 100%. Denk aan resten die over blijven. Pas op met een vinkje zetten waardoor er schijnveiligheid ontstaat. Wie stempelt af of keurt de schoonmaak goed. Noemt de kaart van Sweco, waar je een abonnement op kunt nemen, waarop je allerlei punten kunt zien van verspreiding. Er is nog verder gesproken over maaien (klepelen, afvoeren) en of de machines wel voldoende worden schoongemaakt, waardoor ook verspreiding kan ontstaan. Daar kan het laaghangend fruit liggen.

Deelnemer plakken hun suggesties op de kaart van Nederland. Het gaat om locaties en tips die zijn meegeven.

ProRail

Mee met groot grondverzet-bedrijf

Ctrl F:
Duizendknoop

Mee met klein grondverzet-bedrijf

Meldpunt vergunning grondgebruik (omgevingsdienst)

Leden Cumela

Insteekhaven Arnhem

Milieustraat

Landelijk meldpunt

Treinstation Nijmegen-Lent

Input adviesbureau database, JDK/ADI landelijk

A2-verbreding

Knooppunt Kerensheide

Knooppunt Vonderen

Interessante locaties

Schrijf concrete locaties op een post-it

Plak je post-its op de kaart van Nederland

Grondverzetbedrijven benaderen

- › Is een enquête een goed idee? Of kunnen we beter voor een andere methode kiezen?
- › Hoe kunnen we deze bedrijven het beste benaderen?
- › Hoe komen we aan contactgegevens van deze bedrijven?

Overleg met je buur en schrijf jullie ideeën op een post-it.

Hoe kunnen we grondverzetbedrijven benaderen?

Provinciale
infobijeenkomsten

Infra
relatiedagen etc.

Via
branchevereniging
zoals Cumela

Verleiden i.p.v.
bestrafen

Enquête – grote
partijen landelijke
bijeenkomst. NVWA
→ info delen

Een enquête laten
lopen via de
branchevereniging

Advisering en
keuzemomenten

Als je goede antwoorden
wil moet je bellen en goed
duidelijk maken dat je belt
om info op te halen en te
helpen.

Voorlichting

Grondverzetbedrijven benaderen

- > Cumela is een brancheorganisatie voor loonwerkers.
- > Provinciale infobijeenkomsten vormen een laagdrempelig moment om grondverzetbedrijven en loonwerkers uit te nodigen.
- > Adressen van de doelgroep kunnen via Cumela en IPLO worden opgevraagd.
- > Infra relatiedagen betreft een jaarlijkse beurs.
- > Enquête werkt alleen onder grotere bedrijven en niet onder Kleine bedrijven. De verwachting is dat de respons laag zal zijn. Ga op pad naar de kleine bedrijven.
- > Organiseer landelijke bijeenkomsten over dit onderwerp.
- > NVWA moet uitdragen dat we handhaven
- > Ga op bezoek bij de brancheorganisaties.
- > Verleiden in plaats van bestraffen: Waar loop een bedrijf tegenaan? En wat zijn de verbeterpunten. Maar kijk ook naarnaar de afschrikwekkende werking van bestraffing. Bewustwording is belangrijk
- > Advisering en keuzemomenten: zorg ervoor dat er duidelijke antwoorden en adviezen komen. Voorkomen dat je bij meerdere organisaties uitvraag doet en het alsnog niet weet.
- > De gemeente Amsterdam heeft een e-learning over Aziatische duizendknopen gemaakt.
- > Gebruik AI als chatbot.
- > Test de kennis en licht voor, maar kondig ook aan dat er binnen een bepaalde termijn naleving is vereist.

Naast de ideeën
op de post-its
hebben
deelnemers
tijdens de plenaire
bespreking ideeën
en gedachten
gedeeld.

Samenwerking

- Gericht op preventieve maatregelen
- Doel is meer samenwerking stimuleren
- Hoe krijgen we samen de keten in beeld en in hoeverre bedrijven naleven?

Hoe kunnen we de samenwerking versterken?

1. Hoe kunnen we de samenwerking versterken om daarmee bedrijven meer preventieve maatregelen te laten treffen tegen Aziatische Duizendknopen?
2. Welke organisaties zijn hierbij nodig?

Praktisch:

- › Elke deelnemer vult een formulier in.
- › Elk formulier wordt doorgeschoven.
- › Plenair bespreken we de antwoorden.

Hoe kunnen we de samenwerking versterken?

De antwoorden zijn door deelnemers op een formulier ingevuld. Kort zijn de vragen plenair besproken. Hier volgt een overzicht van de antwoorden. Te beginnen met vraag 1.

1. Hoe kunnen we de samenwerking versterken om daarmee bedrijven meer preventieve maatregelen te laten treffen tegen Aziatische Duizendknopen?

- > Samenwerkingsverbanden aangaan.
- > 1) Omgevingsdienst, waterschappen en RWS beoordelen meldingen óók. Zoek opdracht in het document op duizendknoop en automatisch doorsturen naar NVWA. 2) GPS koppelen aan landelijke kaart adviesbureau. T.b.v. maaien en klepelen!
- > Leren van elkaar, info delen tussen alle betrokken partijen. Werken met openbare data. Kennis delen, niet alleen pilots.
- > Pak je rol als Rijk en informeer goed. Laat bedrijven met elkaar meekijken. Exotenproblematiek duidelijk maken bij de belanghebbenden. Als het probleem niet breed gedragen wordt, gaan partijen ook niet samenwerken.
- > Het probleem herkenbaar en aantoonbaar maken: (...) hoe groot het is en economisch belang. Kennis delen, symposia en landelijke bijeenkomsten met alle stakeholders.
- > Beter in kaart brengen contactpersonen (inspecteurs) die hiermee bezig zijn. Eventueel landelijk meldpunt.
- > Meer samenwerking met milieuwetgeving creëren. Richtlijnen (BRL's?). Communicatie via brancheorganisaties.
- > Opdracht Rijksoverheid aan provincie om regiefunctie in te nemen is concreet: voorlichting voor en door provincie/NVWA aan stakeholders. Primair handelen vanuit voorzorgsbeginsel en dit belonen (subsidie/faciliteren).
- > Voorlichting, opsporingsgericht, "beslisboom".
- > Communicatie! Via omgevingsdienst. Heeft veel info/bedrijvenbestand. Ook "rommelaars" zijn daar bekenden.
- > Samenwerking tussen toezichthouders/inspecteurs: waterschappen, OD's, NVWA, etc. Kennisdeling vanuit NVWA en brancheverenigingen. Delen data-informatie m.b.t. locaties groeihaarden.

Hoe kunnen we de samenwerking versterken?

2. Welke organisaties zijn hierbij nodig?

- > RWS – 4x
- > Omgevingsdiensten (ODNL) – 3x
- > Provincies – 3x
- > Gemeenten – 3x
- > Cumela – 2x
- > ProRail – 2x
- > NVWA – 2x
- > Waterschappen – 2x
- > Ingenieurs-/adviesbureaus – 2x
- > ILT
- > OP's
- > Stadswerk
- > IPLO
- > NDFF
- > Natuurorganisaties
- > Bestrijders ADK
- > Sieboldius, i.v.m. innovaties
- > WUR
- > Bouwend Nederland
- > Terra Nostra
- > Natuurbeheerders
- > Grondverwerkingsbedrijven
- > Maaibedrijven

Overige antwoorden:

- Het begint met het delen van kennis en data, landelijk en regionaal: landelijke kaart (BRO) omgevingsdiensten ODRM-bodemkaart, landelijk loket (helpdesk/FAQ), showcases (goede voorbeelden actief delen).

Gevolgd door de antwoorden op vraag 2. Een aantal organisaties zijn meerdere keren geantwoord.

Wat hebben we met elkaar opgehaald?
Hoe ziet het vervolg eruit?

Opbrengsten van deze sessie

- › Er zit veel energie op het onderwerp en dat stemt ons blij
- › Gedeeld maatschappelijk belang
- › Elkaar vinden
- › Focus op kleine loonwerkers <15 fte (betreft ILT)
- › Grote infrabedrijven RWS + ProRail
- › Persoonlijke benadering van bedrijven
- › Cumela belangrijke medestander
- › Databronnen / Sweco
- › Grondbanken belangrijke partner
- › Terreinbeherende organisatie, kennis + samenwerking
- › Provincie rol (voorzorgprincipe)
- › Bijeenkomst met toezichthouders (omgevingsdiensten/waterschappen)
- › Gemeente Amsterdam is een boeiende organisatie die voorop loopt
- › Bekijk mogelijkheden om toezichthouders van NVWA, omgevingsdiensten, waterschappen en provincies, gezamenlijk te laten inspecteren
- › Zet de vraag uit welke inspecties voor grondverzet er op de rol staan

Vervolg informatietraject

Naar aanleiding van deze expertsessie heeft de NVWA een aanpak voor het vervolg van het traject bedacht.

1. De NVWA gaat inspecties plannen om interessante locaties te bezoeken en bekijken. Hierbij wordt ook gedacht aan het bezoeken van enkele grondbanken. Deze inspecties zullen plaatsvinden in de zomerperiode 2025. De insteek is om informatie op te halen en alleen bij ernstige misstanden een waarschuwing te geven.
2. In het najaar van 2025 wil de NVWA opnieuw met de stakeholders in gesprek. Dit keer om de resultaten uit de inspecties te bespreken en samen te kijken naar hoe het vervolg eruit moet zien.
3. In het najaar van 2025 wil de NVWA (met de resultaten in de hand) ook in gesprek gaan met brancheorganisaties over het uitzetten van een enquête onder grondverzetbedrijven.

Om de bijeenkomst goed af te sluiten is er bij de deelnemers opgehaald wat zij vonden van de sessie. Dit werd gedaan door in een cirkel te staan en spontaan ('popcorn-style') naar voren te stappen en te vertellen. De reacties van deelnemers zijn positief en zij geven aan vaker bij elkaar te willen komen.

Afronding

- Wat vond je van deze bijeenkomst?
- Heeft de bijeenkomst aan je verwachtingen voldaan?

Bedankt voor jullie komst en inbreng!

DANKE!
THANK YOU!
MERCI!
GRAZIE!
GRACIAS!
DANK JE WEL!